

duin

- ★ **KATTEN**
- ★ **BERGERBOS**
- ★ **TEXEL**
- ★ **MARQUETTE**

Noodmaatregelen TEXEL hard nodig

door ALBERT SALMAN

De ernstige kustafslag van de afgelopen winter heeft geleid tot een gezamenlijke actie van de Texelse bevolking en de landelijke natuurbescherming. In totaal 24 verschillende organisaties hebben een beroep gedaan op het provinciaal bestuur van Noord-Holland om noodmaatregelen te nemen tegen de toenemende duinafslag. Daarnaast wordt getracht Rijkswaterstaat te bewegen om voor 1984 f 30 miljoen te reserveren voor beschermende maatregelen. Als er niets gebeurt, kunnen over twee jaar de vochtige duinvalleien van de Buiten-Muij en de Dikke Dijkvallei verzwolgen zijn, evenals de camping Het Kogerstrand bij De Koog.

ERNSTIG

Tijdens de afgelopen winter heeft de kustafslag onrustbarende vormen aangenomen. Zij was 3 maal zo groot als gemiddeld in de voorgaande jaren. De duinen bij de Muij verloren vanaf oktober 1982 ruim 15 meter, die bij de Geul en de Slufter 20 meter en de Eijerlandse duinen, in het uiterste noorden, werden in twee maanden tijd maar liefst 25 meter smaller. Hierdoor ligt de Mandenvallei in de Eijerlandse duinen, een tot voor kort waardevolle vochtige duinvallei, nu al bijna op het strand en zal waarschijnlijk al de komende winter door de zee overspoeld worden. Verstuingen leiden tot de geleidelijke opvulling en verdwijning van de Dikke Dijkvallei ten westen van de Sluftervlakte. En over slechts één of twee jaar zal de keuze zich opdringen of de Buiten-Muij onder het zand van een nieuwe zeereep of door de golven zal verdwijnen. De Buitenste Muij is al voorgedaan.

TELEGRAM

De enorme ravage na de storm van 1 februari was het startsein voor verschillende acties.

Op 2 februari zonden de Stichting Duinbehoud, de Waddenvereniging en de Werkgroep Landschapszorg Texel een telegram aan minister Smit-Kroes van Verkeer en Waterstaat, waarin zij om een noodplan vroegen en om spoedoverleg met de minister.

In een nagezonden brief stellen de drie organisaties, dat de gebieden van de Slufter en de Muij om natuurwetenschappe-

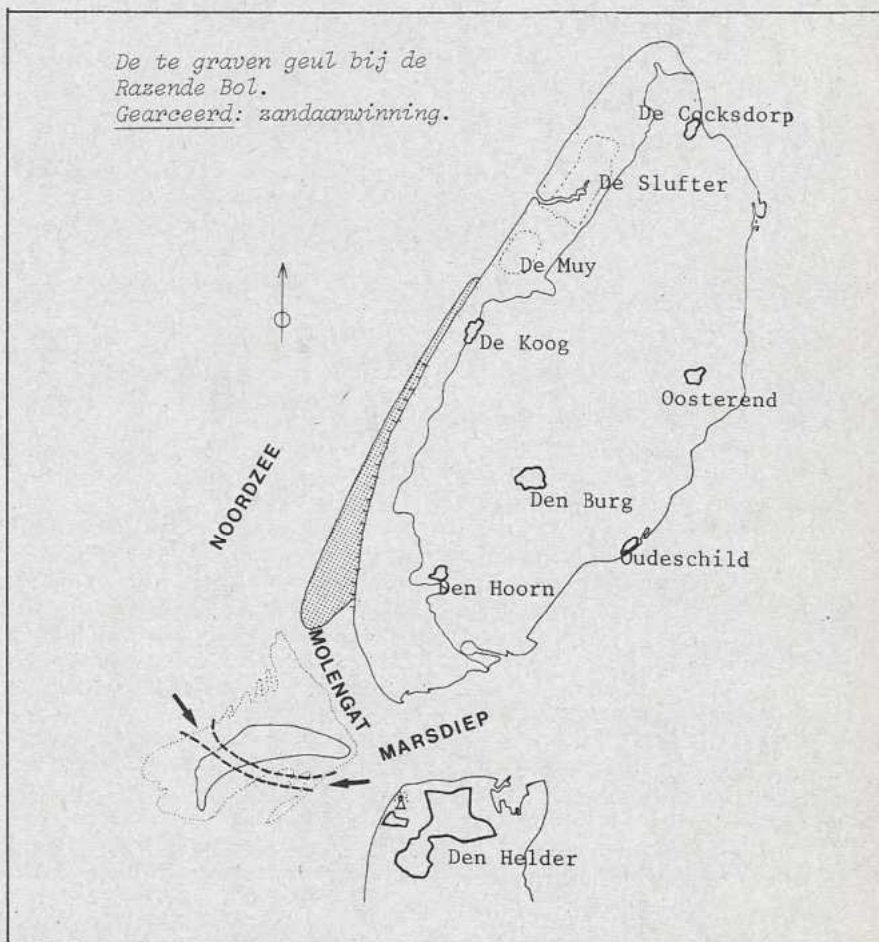
lijke, maar ook om recreatieve redenen niet verloren mogen gaan en dat er niet langer gewacht kan worden op een zich al enkele jaren voortslepend onderzoek van de zgn. SIBAS (zie artikel in Duin 1982 nr. 3).

Ook het gemeentebestuur van Texel ondernam actie. Op 14 februari schreven B en W een brief aan minister Smit-Kroes, waarin ook zij om noodmaatregelen

len vragen en tot tweemaal toe om een gesprek.

RAZENDE BOL

Begin februari hebben Waddenvereniging en Stichting Duinbehoud een plan gelanceerd tot het uitbaggeren van een geul van 10 meter diep en 250 meter breed, zuidlangs de Razende Bol (zie kaartje). Het daarbij vrijkomende zand, ca. 9 miljoen m³, zou op het Texelse strand gedeponeerd moeten worden. Het plan zou de situatie terugbrengen, die rond 1850 bestaan moet hebben. Toen lag de zandplaat Onrust op de plaats van de huidige Razende Bol en lag het Molengat (de ebstroomgeul) op de plaats waar nu de nieuwe geul zou moeten komen. Sedertdien

heeft het Molengat zich noordwaarts verplaatst en is de Onrust aan Texel vastgegroeid. Hetzelfde lot zal ook de Razende Bol ondergaan, alleen kan het zonder menselijk ingrijpen nog wel vijftig jaar duren.

De effecten van het plan, dat recentelijk was ontwikkeld door de Dienstkring Texel van Rijkswaterstaat, zijn tweeledig. Allereerst worden de gevaren van verdere afslag door de strandophoging al op korte termijn afgewend. Het zand zal geleidelijk noordwaarts en deels ook zuidwaarts verplaatst worden. Mogelijk zal een deel ervan afgezet worden vóór de Muij en de Slufter.

Het tweede gevolg van het

in te grijpen en naar de andere belangen dan veiligheid.

En inderdaad was even daarvoor bekend geworden, dat de SIBAS-studie op 1 april van start zou gaan. Een jaar later zouden we weten wat er allemaal mogelijk is.

Vanwege de vraagtekens die het op het NOS-Journaal gelanceerde geul-plan heeft opgeworpen, is het bijzonder gunstig, dat het SIBAS-onderzoek nu toch eindelijk is doorgedaan. In de beginfase van het onderzoek zal hierop grondig worden ingegaan. Maar ook andere maatregelen zullen worden bestudeerd. De belangrijkste daarvan is de aanleg van strandhoofden vanaf De Koog tot en met de noordwest-

de reden dat Stichting Duinbehoud, Waddenvereniging en Werkgroep Landschapszorg Texel op 3 mei jl. minister Smit-Kroes hebben verzocht om een bedrag van f 30 miljoen op de begroting van 1984 te plaatsen, ter uitvoering van maatregelen, die de SIBAS aanbeveelt. Dit bedrag is minimaal vereist voor maatregelen in het eerste jaar, of het nu om een zandsuppletie gaat of om aanleg van strandhoofden.

Een afschrift van de brief aan de minister werd gezonden naar de Vaste Commissie voor Verkeer en Waterstaat van de Tweede Kamer. Deze liet weten de zaak te zullen bespreken met de minister.

GEZAMENLIJKE AKTIE

De weigering van de minister om met een noodplan te komen en de onzekerheid over rijks gelden in 1984 gaven aanleiding tot een laatste poging om nog in 1983 aan geld te komen voor noodmaatregelen. Margot Zijm-Bik, bestuurslid van de Stichting Duinbehoud, slaagde erin om 24 organisaties achter een brief aan het provinciaal bestuur van Noord-Holland te krijgen. Tot deze organisaties behoren niet alleen Stichting Duinbehoud, Waddenvereniging, Natuur en Milieu, Milieudefensie, C.M.N. en Landschapszorg Texel, maar ook de Texelse VVV, de Recreatie Stichting Texel, de Verenigde Strandexploitanten, De Koog Promotion, de Stichting Agrarisch Texel en de Texelse afdelingen van Horeca, Horecaf, RECRON, VNO, JOO, FNV, CNV, Holl. Mij van Landbouw, Wad en Land, ITB, Bloembollencultuur en CBTB.

Al deze organisaties vragen de provincie om f 10 miljoen beschikbaar te stellen voor een noodsuppletie, in elk geval vóór Het Koogerstrand en tevens voor de Muij en de Slufter. Nadrukkelijk wordt gewezen op de grote economische en recreatieve belangen van de camping en de nabijgelegen natuurgebieden.

BEZOEK

Eind juni is de Commissaris van de Koningin in Noord-Holland, de heer R.J. de Wit, op Texel geweest voor een persoonlijk bezoek. Hij heeft met grote belangstelling de bedreigde gebieden bekeken, samen met burgemeester Engeltaart. De heer

Kustafslag Texel, februari 1983.

Foto: Albert Salman

plan is een geleidelijke verandering van het Molengat (tussen Texel en de Razende Bol), waardoor de Razende Bol in versneld tempo aan Texel zal vastgroeien. Of de gevolgen zich echter ook zullen uitstrekken tot de veel noordelijker gelegen Muij- en Sluftergebieden, is echter de vraag.

ONDERZOEK VAN START

Op 15 maart liet minister Smit-Kroes alle betrokkenen weten een gesprek weinig zinvol te achten. Zij wijst erop, dat de veiligheid nog niet in het geding is, dat er geen budget voor maatregelen beschikbaar is en dat er een onderzoek is gestart naar de mogelijkheden om

punt, gepaard gaande met een zandsuppletie om het acute gevaar te keren.

BEGROTING

Tot nog toe werden maatregelen steeds uitgesteld met het oog op het SIBAS-onderzoek. De redenering was (en is), dat we nog niet weten welke maatregelen genomen dienen te worden, vóórdat het onderzoek is afgerond. Daartegen valt enerzijds in te brengen, dat alle kansrijke alternatieven een zandsuppletie omvatten, die dus nu al kan worden uitgevoerd.

Anderzijds is het dan ook belangrijk om geld beschikbaar te hebben, als het onderzoek eenmaal is afgerond. Dit was

De Wit liet echter weten, dat de provincie hier geen geld voor heeft en bovendien vindt, dat Rijkswaterstaat verantwoordelijk is. Hij nam zich voor om hierover met de minister te spreken.

Een paar dagen later kwam een delegatie van VVD-Kamer- en Statenleden op bezoek, op uitnodiging van de Texelse VVD. De kustafslag was één van de agendapunten. Het Kamerlid Blauw liet zich de ernst van de situatie uitleggen en toonde zich bereid om een aantal mogelijkheden nader te onderzoeken.

INTERNATIONALE WADDENDAG

De jaarlijkse Internationale Waddendag, die dit jaar op zaterdag 27 augustus gehouden wordt, zal -althans wat Nederland betreft- de Kustafslag op Texel als thema hebben. Deze dag wordt gesubsidieerd door het Wereld Natuur Fonds en wordt niet alleen in het Nederlandse, maar ook in het Duitse en Deense waddengebied gehouden.

Het ligt in de bedoeling om met een boottocht vanuit Texel zand te verzamelen van of bij de Razende Bol en dat later symbolisch aan te bieden aan de

burgemeester van Texel. Dit laatste moet gebeuren op het strand ten zuiden van de Muij. Getracht zal worden medewerking te verkrijgen van zoveel mogelijk verschillende organisaties. 's Avonds zullen er dia-presentaties gehouden worden over de gevolgen van de kustafslag en over de mogelijke maatregelen daartegen.

Voor inlichtingen en voor evt. deelname kan men contact opnemen met Margot Zijm-Bik (tel. 02226-576), het Waddenhuis (tel. 05178-5541) of met de Stichting Duinbehoud (tel. 071-131800).

WATERVERBRUIK 1982

door MARC JANSSEN

	1977	1978	1979	1980	1981	1982
1. Friese Waddeneilanden						
Schiermonnikoog	0,16	0,11	0,11	0,13	0,13	0,13
Ameland	0,34	0,34	0,34	0,37	0,39	0,41
Terschelling*	0,34	0,35	0,22	0,17	0,17	0,17
Vlieland	0,11	0,13	0,12	0,12	0,12	0,12
2. Noord- en Zuid-Holland						
PWN	50,7	52,3	52,6	52,0	52,8	56,6
Haarlem	8,9	8,5	8,5	8,4	8,4	8,4
Amsterdam (GWA)	86,4	83,9	83,0	81,6	80,6	82,8
Leiden e.o. (LDM)	16,8	18,5	19,6	20,3	20,5	20,8
Den Haag (DWL)	42,5	43,3	43,5	43,9	43,9	45,6
Westland (WDM)	3,1	3,1	3,1	3,1	3,1	3,1
Rotterdam (DWL)	114,5	108,6	108,3	104,8	102,4	99,0
Totaal N.- en Z.-Holland	322,9	318,2	318,6	314,1	311,7	316,3
3. Zuidwest-Nederland (incl. Goeree)						
WMZ	42,6	42,2	42,8	41,0	39,5	40,5
4. Geheel Nederland	1031,4	1041,6	1051,0	1062,0	1032,5	1053,1

Tabel 1. Het waterverbruik van West-Nederland en geheel Nederland, van 1977 t/m 1982, in miljoenen m³.

* exclusief waterleveranties vanuit het Friese vasteland vanaf 1979.

Na de daling van het waterverbruik in 1981, is het waterverbruik in 1982 weer iets gestegen. Deze stijging is m.n. duidelijk zichtbaar in N-Holland (PWN, +7%) en in Den Haag (DWL, +4%). Ook over geheel Nederland is het waterverbruik in 1982 iets gestegen (2%).

Opvallend is de daling van het waterverbruik in Rotterdam (DWL, -3%). Voor het eerst sinds 1966 daalde het waterverbruik

hier tot beneden de 100 mln. m³/jaar. Dit werd veroorzaakt door een daling van zowel het huishoudelijk als het industrieel waterverbruik.

Wanneer we de cijfers van 1977 tot en met 1982 bekijken, dan kunnen we globaal stellen dat het waterverbruik zich heeft gestabiliseerd (in Noord- en Zuid-Holland een lichte daling, in geheel Nederland een lichte stijging). Hiermee blijft

dit waterverbruik ver achter bij de prognoses uit het Tienjarenplan 1978 van de VEWIN, waarin voor Noord- en Zuid-Holland een stijging werd voorspeld van ongeveer 2,5% per jaar. Volgens deze prognoses zou het waterverbruik in deze provincies in 1982 samen zo'n 387 mln. m³/jaar moeten zijn, terwijl het werkelijke waterverbruik slechts 316 mln. m³ per jaar is.